

275

פודטוקול ג.ס. 12.

מיטיבת הוועדה לחינוך ותרבות שהתקיימה
ביום ג' כ"ד בטבת תשי"ב (22,1,1952)
בסעה 11-15.

משתתפים:

- ס. פרטיץ - היו"ד
- ס. ארם
- ח. בוגר
- א. דויטס
- א. הכרסלי
- ס. כפרי
- ס. נורוק
- ד. גצר
- י. סמילנסקי
- א. רימלט

חסרים:

- א. ס. גניחובסקי
- י. הן
- ב. סינץ
- א. פרי
- א. רזיאל-נאור.

מוזמנים:

- פרופ. לינבורג - סר החינוך ותרבות.
- פרופ. ריגר - מנהל משרד החינוך ותרבות.
- גב. סטנר - היועצת הטכסטית של משרד החינוך ותרבות.
- סר אבן-זהר - בא-כח האופרה הישראלית.

דד-היום:

- א. סונות.
- ב. טפיעת אינפורמציה סבא-כח האופרה הישראלית.
- ג. סאילות ותשובות.

=====

פנתוחת את הישיבה.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני רוצה לטסור לכם אינפורמציה על כמה ענינים, כזכור לכם קיבלנו מכתב מעורכי-הדין שווארץ, כספי וספאד ביחס למורה מזרם המזרחי. אני עביתי להם ברוח הדברים שנאסרו בישיבה הקודמת, והודעת להם כי לא נוכל לספל בענין זה משום שם הגישו תביעה לבית-המשפט, הם ענו לי על כך, ובכל זאת מבקשים את התערבותנו. נדמה לי, כי נוכל להחליף עתה דעות בענין זה.

א. רימלט:

נדמה לי, כי איננו יכולים לדון בענין זה. ישנם דברים שניתקבלו על-ידי כנסת ישראל בשעתו. וקיימת אפשרות לכטר מורה בזרם מסויים מטעמים זרמיים. אילו היה זה ענין גוליסטי - היה אפשר לדון בכך. זכו בית-ספר דתי, וכמובן מסתמן על הכתוב בחוקה, ויש ביכולתו לעשות דבר זה, מאחר שהמורה והמורה הם המהנכים את הילדים באותו זרם.

א. דויטש:

אף אני גורס שאיננו צריכים לדון בענין זה. בחוקה כתוב, שמטעמים זרמיים אפשר לפטר מורה. כידוע לכם זרם העובדים יכול לפטר מורה או מורה אם הם אינם חברים בהמדרות העובדים, כן יכול לפטר הזרם הדתי מורה או מורה אם הם אינם דתיים.

לברר

היו"ר ש. פרסיץ:

כיוונתי היתה/אם חברי הוועדה רוצים לתפוש עמדה אחרת לגבי ענין זה. אך איננו נכנסים עתה לעצם הענין. מתוך דברי החברים אני מבינה שאוכל לענות לעורכי-דין אלה שאיננו רואים אפשרות ויכולת להכנס לענין זה לעת-עונה.

החלטות

לקבל את הצעת לילבת-ראש הוועדה.

היו"ר ש. פרסיץ:

אשר לוועדת המשנה ליבוא ספרים מחוץ-לארץ - בחרנו בשלושה חברים. אותה ועדת משנה צריכה להיות מורכבת גם מחברי ועדת הכספים. פניתי ליושב-ראש ועדת הכספים ובקשתי ממנו להצטרף אליהם. רק אתמול קיבלתי תשובה על ענין זה, הם מצאו לנכון למנות ארבעה חברים לוועדה זו והם: סגה, לוז, סוזיב וגניחובסקי. אנו בחרנו רק בשלושה חברים, האם חברי הוועדה חושבים כי יש לבחור בחבר רביעי לוועדה זו? מכל מקום השאלה הקשה ביותר היא שקשה להפגיש את חברי ועדת משנה זו.

מאחר שסמינר אינפורמציה מלבואני

הספרים המייצגים רק 80% מהיבואנים, מאת לינכון, בהתאם למסורת הבית לתת אפשרות גם לארגונים האחרים להביע את דעתם. פניתי לחברת "פלט" ולחברת סטימקל ושאלתי אם הם מוכנים להסמיע את דבריהם בפנינו. מחברת "פלט" קיבלתי תשובה על הענותם לבקשה זו. כן פנה אלי ספנין הכנסת ד"ר וולך והציע לנו, כי

אנו נשמע את באי-כח הספריות הממשלתיות, ובתוכם גם אותו, שטוט שגם להם יש מה ללשטיע בפנינו. ועדת המסנה ודאי תעסה זאת.

י. סמילנסקי:
דוטני, כי ככל שירבה מספר החברים יקשה יותר לנס אותם. אולם מאחר שחבר הכנסת הן חלה, ייתכן ויש למנות חבר אחר לוועדת המסנה.

ה ח ל ט ה

למנות את חבר הכנסת בוגד כחבר רביעי לוועדת המסנה לענין יבא הספרים מחוץ-לארץ, ואת חבר הכנסת הכרטלי במקום חבר הכנסת הן עד שיבריא.

הינ"ר ש. פרסיץ:
בשבוע שעבר העבירה אלינו הכנסת שני ענינים: 1. ענין שירות השידור - שבלאו הכי עומד בסדר-יומה של הוועדה. 2. ענין הסטודנטים של האוניברסיטה העברית. האם אתם חושבים שיש להקדים את בעיית הסטודנטים לכל הבעיות האחרות העומדות בסדר-יומה של הוועדה.

ה ח ל ט ה

להקדים את בעיית הסטודנטים ולהעמידה לדיון בשבוע הבא.

י. סמילנסקי:
אני חוזר ומזכיר את ענין הצעת חבר הכנסת בן-אסר.

הינ"ר ש. פרסיץ:
הענין עומד בסדר-יומה של הוועדה.

י. סמילנסקי:
אני מניח כי החומר יודפס, ובשעה שנדון בענין זה יוזמן חבר הכנסת בן-אסר.

פרופ' דינבורג:
אני הייתי מציע שהוועדה תסמע תחילה על מצב הענינים בקרב הסטודנטים. לאחר זאת יהיה ברור לוועדה, והיא לא תהסה בכחינת שאינו יודע לשאול.

י. סמילנסקי:
אולי כדאי היה שהמסלחות תגסנה את החומר בכתב הלאחר שבעיין בו מוכלנה הן לענות על שאלות נוספות.

ע. דימלט:
מאחר שאנו מקבלים עתה מסלחות שונות,
אולי היה כדאי שוועדת המסנה תעסה
זאת, מטום שהדבר גוזל את כל זמן הישיבה ואיננו יכולים
להתקדם. לאחר שוועדת המסנה תסמס את המסלחות היא תביא זאת
לסליאת ועדת החינוך.

היו"ר ש. פרסיץ:
נדמה לי כי אנו נוכל ללכת בדרך יסוי:
א. נספס מייחודמצייה סמסרד החינוך
והתרבות. ב. נבקס סהסזכירות האקדמית של האוניברסיטה
למסור את סקירתה או לחופץ לפנינו. ג. לאחר כל אלה נוכל
להזמין את אגודת סטודנטים.

אשר להצעתו של חבר הכנסת דימלט,
כי על ועדת המסנה לקבל את המסלחות, איננו יודעת כיצד אפשר
יהיה לחלק את זמנו הישיבות, וכיצד אפשר יהיה לזמן את האנשים.

ח. בוגר:
עלינו לזכור כי ישנם שני סוגי
סטודנטים, הסטודנטים של האוניברסיטה
העברית והסטודנטים הלומדים בחוץ-לארץ. הורי הסטודנטים הלומדים
בחוץ-לארץ באים בטענות, כי אין מסלאים את ההתחייבויות כלפיהם.
על פן הייתי מבקש שגם בעיה זו לא נדחה ונעלה אותה בשבוע הבא.

היו"ר ש. פרסיץ:
הכנסת העבירה לנו, לוועדה לחינוך
ותרבות את המיפול ששאלת הסטודנטים
בישראל. על כן לא נוכל לעדנב את שני הדברים.

פרופ' דינבורג:
כמובן שאפשר יהיה גם לפנות לאגודת
הסטודנטים ולומר להם, כי הוועדה
לחינוך ותרבות קיבלה עליה לספל בעצינים והיא רוצה לסמוע סקירה
על המצב, את החומר בקשר לבן, יוכל המסרד לשלוח עשר שבוע.
אף אני נכון למסור את דעתו של מסרד החינוך. וחתדנות
בענין זה בשבוע הבא.

ד. נצר:
ועדת המסנה הקיימת יכולה לשמס
בעת הצורך והיא יכולה לספל בעצינים
הסופיעים מדי פעם בפעם.

ה ח ל ט ה

- א. בקשר לסטודנטים - ללכת באותה
דרך שהציע יושב-ראש הוועדה ולסמוע
תחילה את דעתו של מסרד החינוך וותרבות,
את המזכירות האקדמית ואת הסטודנטים.
- ב. ועדת המסנה הקיימת תסמס בעת הצורך
לענינים שונים.

בט/טי

היו"ר ש. פרטיץ:

בהתאם להחלטת הוועדה הזמנית את באי-כח האופרה
הישראלית מאשר שהם טוענים שיטתו קיפוח מסויים
לגביהם מטעם משרד החינוך והתרבות. הם נענו להצעתנו.

מ"ש ארן-זמר:

אני סודה לוועדה לחינוך ותרבות שהסכימה להזמין
אותנו. ההזמנה הגיעה רק שבתול, אך מאחר שיטתה
הצגה של האופרה הערב, והגב' דה-פיליפ ופר גולדניקין אינם יכולים לבוא
וחבר מחדל להנהלה נמצא במדינה, אנסה להסביר מה היא מטלתנו.

כידוע לכם קיימת עכשיו בארץ אופרה ישראלית.
מאז היתה קיימת אופרה של פר גולדניקין לפני 25 שנה ובתקופה יותר
מאוחרת האופרה העממית, מולם חדר כך היא פסקה ללהתקיים.
בשנת 1947 עם בואה של הגב' דה-פיליפ לארץ היא פתחה את המפעל הזה.
זה היה בערך עם הכרזת מ"ס על הקמת המדינה. התנאים היו קשים, והיא
ניסתה לגייס לפתיחת המוסד את כל המסכים שרצו להשתתף באופרה, מתוך
מטרה שהמוסד יהיה פתוח לכל מין שנמצא בארץ. עליכם לזכור כי הגב'
דה-פיליפ היא מן המדרגה גבוהה ועזבה את הכל מעבר לים (ארצות הברית)
ובאה הנה על מנת לבנות את המפעל, ועתה אנו עומדים בקנה החסימית לקיומו.
מניב המפעל נוסד חוג ידידים הנקרא "חוג ידידי האופרה" והם הבטיחו
את עזרתם לגייס תרומות לקיומו של המוסד. מולם זה לא בגדר סוד כי מאז
קום המדינה חדלו אותם המניעים התורמים שבזמנו עזרו ורצו לעזור למוסדות
ציבוריים להגיש את עזרתם בתורם, - כי עתה קיימת המדינה והיא צריכה
לתמוך בכל המפעלים התרבותיים-האזנותיים.

בשנת 1942-1945 כאשר הייתי חבר בחוג למען מפעל
אזנותי הייתי הולך לגייס כספים, ולא היה לי כל קושי להשיגם, ויהודים
תרמו מלפי לירות, - עליכם לזכור כי באותה שנה תרומה של 1000 ל"י היה
לה ערך רב - מולם עתה התרומה היא גם קטנה יותר, ואין זה מתוך רצון רע,
כי אם מתקרים כולם - קיימת מדינה ועליה לשאת בכל התפקידים - מאחר שכל
אזרח משלם מס הכנסה.

בסוף 1948 - מאחר שהמדינה קצת התמנתה, התחייבה
טועמת המדינה הזמנית לתת לאופרה הישראלית תמיכה מסויית כמו לכל יתר
מוסדות התרבות, - בשיעור קטן מאד והוא 3000 ל"י לשנה. את התרומה
הראשונה קיבלנו בסוף 1948 וגרמטית 1949. באופרה הישראלית ישנם 205
עובדים ואמנים, אך בעיקר אמנים, וחלק קטן מהם עובדים שכניים. כידוע לכם
אין לאופרה הישראלית אפשרות לקיים הצגות רבות משום שאין לה מולם כמו
לכל יתקוטות המסנות. היא קיבלה את האכסניה של תיאטרון "הגיטה" -
בשעה שהיא היתה בארצות-הברית. עם שובה סרררות-הברית רצו תיאטרון "הגיטה"
להוציא את האופרה הישראלית מן הבניין כמותן ללא היתה לו אפשרות כזו משום
שאין מולם בארץ וביתור בגל-מניב המתאים להצגות אופרה מלבד זה. כתוצאה
מכך תקציב תיאטרון "הגיטה" לאופרה הישראלית יום אחד בטובע - יום שלישי בשבוע

אחד

במל-מניב, ויום אחד מחוץ למל-מניב. כמו: ירו לים, חיפה, רחובות, פתח-
תקה ועכויו גם במולם החדר בנתניה. בגלל הבטות הקטנות אין אפשרות
להופיע במקומות קטנים יותר, כמו כפר-סבא, חדרה ועוד. אין מסובן כל
אפשרות לקיים הצגות בהתייבות העובות - מאוסר בכוח כתמימות. לאופרה
הישראלית אין במה מתמיתה לה, אין לה סנדויה ללימודים, - היא צריכה
להכין את כל שבועתה המסועפת במתפי ובולמות ציבוריים, - היא צריכה
בלילה אחד לרכז בחזרה כללית אחת את כל העבודה הנעיתה בפיגות זונות כדי
להעלות הצגה חדשה. בכל הצגה מתמפיי לפחות 150 מיי, מספר זה עולה כמעט
על המתמפיי בכל התיאטרות האחרים בארץ. ידוע לכם כי בכל העולם
מצבה של אופרה הוא קשה מאד, ועל אחת כמה וכמה מצבנו, משום שאין לאופרה
מכסניה מלה. לקיומו של מפעל כזה דרושים הרבה ממאעים. "המנדומוליסון"
בארצות-הברית גברה את העונה הקודמת בדיפויצים של 750 אלף דולר, והגרעון
של ה"לה-סקלה" במיטלה הוא הרבה יותר גדול.

עליכם לזכור, כי האופרה הישראלית מצייגה
את הצגותיה במטה העברית, וכל חומר ין תחילה לתרגם וללמוד אותו בשפתנו.
כן יש לזכור כי מוסד זה הוא מולי היחיד שקלט עולים חדשים, ו-65%
מאנשיו הם עולים חדשים אשר אינם יודעים את השפה ומינם רגילים לתנאי
הארץ, אין להם גם זימון מתמיי - ובצורה כזו הם באים למוסד.

22.1.1952

ער אבן-זהר.

א. אבן-זהר:

אנו סבורים אולם לסכודיה על חשבוננו, סקיעי בה הרבה עבודה, דוגמה לקיומם וכעבור זמן קצר הם יכולי לעלות על הכסה ולזיר בזמם העברית. טובן, יהיה להם קל יותר לו יכלו לזיר בייסות האחרות. לקחנו ג. על עצמנו תפקיד נוסף בעזרתו המעילה ול רמז עיריית תל-אביב להשיג לאמנייה מלה ייכון ולו ג. צריך או מוהל, על נח להצמיד אותם למפעל זה אשר דלתו פתוחה לכל אמן. מפעל זה מיננו קואופרטיב אשר גם כן שני האמן מתבגר וקשה לה לקבל אמני צעירי יותר. דלתו אל מוסד זה מן הרגע הראוין לקיומו פתוחה לכל מי הרמזי לעלות על המטה ולקיי. תפקיד בצורה ההולית למפעל. כיוון יכולי להיות נטיבות זוניים להתחייב על דעת הקהל. הנטיבות ילבו על העוליה החדרי עלו יפה, וב-90% מהם נקלטו והרי יש להם כבר קיו, וכעיקר מה הם סוליסטי רמזייה - הם מתקיימים באופן מלא באופרה המציגה למ יותר מ-8 פעמי בחודש. לתנועת לבכר מרם חיון. באופרה סבירי אלטי חיליית המקבליה ב-300-500 פרנסות כרטיס במקום 2 ל י - זוהי חובתנו הלאומית וזנו לקיימיה זמח ברצון רב. כן הנהגנו כי פועלים במקומות העבודה - יקבלו כרטיסי דרך הסתדרויות הפועלי במחירי הנחה - ה. ובקרי בכל המצגות שלנו, וכל זמח במסגרת הקטנה אל המצגה זמח לזבוע בתל-אביב והמצגה זמח חוץ לתל-אביב.

ע. החלטה המייליה על התמיכה לאופרה, לא היה קיימ עדיין מטרד לחינוך והתמלו הועבר לנו על ידי מטרד המוצר. אולם כאשר התפרגן מטרד החינוך והתרבות בשנת 1949 בטנו אליו ואמרנו שהפרופורציה אל התצורות הגדולה אל האופרה אינה תמיכה לתמיכה שהיה קבלת ותבענו להגדיל את הקצבה והסבנו כי גם לאופרה "מטרופוליטן" יש גרעון של 750.000 דולר לשנה וזמח לאחר מלי לה תמיכה אל סבנטיים, וכי ה"מלה בצרפת יחזיקה את ה"גרנד אופרה", וכן הדבר גם באיטליה - אם כל הקהל כולו מר ותוכך במפעל זה - וזנו בתמיכה מלה מיננו יכולי לעמוד לבד. כידוע לכח האופרה ששטח לא רק את הקהל שלנו כי גם את אלפי החירי המבקרין בארץ, את כל הקורטוס הדיפלומטי כי זהו המקום היחירי בו הם יכולים להנות, לנו שכתן לא קיימת זמלה ה"פה. מי יתן ויבואו י י בהם נוכל להציג ג. אופרות מקוריות, וכבר געמח הנסיון הראוין באופרה התכנית "שמעון ודלילה". אשחח שמד גם כל חברי ועדת החינוך יבקרו המצגה זו וכל יתר המצגות שלנו. לזרות המחד המקובל בארץ להעלות המצגה תכנית לא הססנו לזרות כל הקטייה שהיו לנו בהכנתה ועיינו זמח - וג. בהצלחה רבה. הקהל קיבל בחיוב רב המצגה זו ובמסך חדרי לא יכולנו להפסיק המצגה, וכאשר היינו צריכי להחליפה לרגל המצגת בכורה אל "פלדרמאוז", קיבלנו מכתבי רביה המבקרין לא להוריד המצגה זו על הכסה. אנו הלכנו עד היו וכן נעמח גם להבט בבחירות המצגות באותו כיוון והלכו אופרות מפורסמות אחרות ככזו: "מטרופוליטן" ו"לה-סקלה" וכן האופרה במריז. עד כה העלינו על הכסה 12 אופרות חדשות. יזמן עוד אופרות רבות שהיינו רוצי להעלותן, אך אין הדבר עדיין בכחנו המו. אמין לנו עדיין במקץ כל הכחות המתמיכים לכן, וקשה להביא מורחין - זרדי. לפני זמח הגיע לארץ בתור מורח קוזר היהודי רמאל מריה האופרה "לה-סקלה" והוא המתח בהרבה המצגות אל פאוסק.

המבטח לנו היא בעיקר לקלוט את ילירי הארץ והעולי החדרי ויהיו הם בין הרמטוניים לבנין מפעל זה.

בהמצגות ה"ופרה ביקרו במסגרת המצגותיה בטני ימי השבוע, קרוב ל-750 מלף יבקרין.

כפי שח רמזי כאשר המייליה נתנה לנו את תמיכתה, אמרנו כי סכום זה מינו המי להיקף הצרכי. אחרי זמח-ופמן עם מטרד החנוך נקבעה לנו בסוף שנת 1949, עוד חוססת אל 1000 ל"י, כלומר כסך-הכל קיבלנו הקצבה אל 4000 ל"י, זה היה עוד לפני תום שנת 1949. אמרנו לעצמנו מאחר שהדבריה הולכי ומתפתחי בארץ תכנס בוודאי הממשלה לעובי הקורה ותיקח תמח חסותה את האופרה ותסייע לה בקיומה. ע. הקמת החדור ליוטיקה במטרד החינוך והתרבות, היינו בווחי כי הוא יסייע לאופרה, אול חד י רבי עברו יבלי דור זה המענין בפעילות שלנו - אמנם התקיימה לאחר זמן פגימתנו ע. במל דוד המסיקה ה"פ. מלג ומפגימה זו הוברר לנו כי אין לנו לקוות מינו לנו עזרה, כי גם להיפך. לדרישתנו להעביר לנו את התקציב המגיע לנו לשנת 1950. בענינו ברמח מיום 16 ביולי 1950, כי המועצה המוטיקלית החליטה לכנות ועדה בת 3 חברייה שמתפקידה לבדוק

בס/מ

נר אבן-זהר.

הסגב באופרה ורק לאחר "בדיקה" זו הן יחליטו בדבר **תרומתם הכספית**. לא היה חובן לנו לדון בבין כל היתרונות האכזריים - הסטדיה הראוונה היא האופרה הישראלית, אולם קיבלנו עלינו הדין להוסיף לפני כל ועדה לבל יגידו כי האופרה טובה ללימוד ולענות לשאלות - והשאלות היו הרבות בכתב ובעל-פה וביחוד על ידי מי? - על ידי חברי הוועדה ונתמנתה על ידי הסדור למוטיקה שאין להם בכלל כל ידיעה וכל סוג בעניני אופרה. לא נרחיב הדיבור על ועדה זו - כי זוהי פרשה מאד מביישת בפני עצמה. - וכאן עלי לספר לכם בקצרה על המקרה לקרה בין האופרה לבין הסבקר המוסיקלי של עתון אחד ומאחר שהאופרה לא יכלה לפרסם דבר, כי אגודת העתונאים הדריכה את העתונות כי לא יפרטו לנו דבר שלנו - הרי סמילג הפרסום של הסדור למוטיקה, כי נתמנתה ועדת לעניני אופרה - הפך להיות סיד "ועדת חקירה"; - ומה בעצם קרה עם עתונאי זה? - העתונאי יכול היה לפנות לבית-המלפט ולתבוע עלבוננו בכל קנט שהיופס היה סמילג על האופרה - היא היתה מקיימת, כי לא טן במסע על ידי השפט כזה - יכולה היתה האופרה לגלות בפני כל הציבור בארץ את כל הפרשה הקיימת של מבקרים מוסיקליים ועזרתם למוסדות תרבות ואמנות בארץ. - עתונאי זה לא בחר בדרך זו (אם כי פורסם בעתונות כי אגודת העתונאים תתבע את האופרה לשפט), אלא בהדרכת סבכיר אגודת העתונאים יצאו כל העתונאים בדברי השפעה ושקרים על המוסד. כל מה שכתוב עם אינו מתאים למציאות. ההתקפה ללהם היתה בלתי מרושנת. כולה שקרים. אילו האופרה היתה צריכה לשלם בכסף כל מה שפורסם נגדה בעתונות (לפי תיק זה שבידי שהנכס רומים) - היה זה צריך לעלות לה כ-4000 ל"י. ימים מספר לאחר האינצידנט הזה פנה יוצב-ראש חוג ידידי האופרה, ה' מירנבורג לוועד אגודת העתונאים, והציע כי תקום ועדת ציבורית מורכבת מה: י. פרינצק, י. רוקח וצ.ד. פנקס אשר תסע את בני הצדדים ותוציא את הסקנותיה ייחייבו את בני הצדדים. אולם אגודת העתונאים סרבה, מתוך ניסוק כי שלכתחילה על האופרה לבקש סליחה ורק לאחר כך הם יצאילו להופיע בפני בוררות. סובן טאליו כי האופרה איננה חויבת להביע שום סליחה בפני אגודת העתונאים אשר למפרע לקחה לעצמה רשות יפוט. ההתקפות על האופרה נמשכו ללא הפסק, אולם הקהל הישראלי חשב את ההיפך מזה לחשיבה ההתקפה הבלתי מרושנת על העתונות על האופרה - הוא עמד ליטין האופרה טן הרגע הראון אל הסכסוך והוא מסתכן לעמוד לה עד היום.

מאז חלפו ימתיים. בעתו פנינו גם ליד החינוך והתרבות הראשון במדינה, למר שזר, כתבנו לו על כך במסמך רשמי והצענו לו יסא יהיה הוא הבורר ויפסוק בענין זה. אנו רצינו להביא לידיעת הציבור את כלהפרשה, אך לא יכולנו לפרסם דבר. אין לנו כל עתון שיהיה סוכן לקבל פרסומים אלה, כי הם הודיעו לעתונות שלא יפרטו דבר. גילוי-דעת שלנו שנילח לפרסום - לא פורסם. כן הצענו למר שזר, אם אין הוא יכול להיות הבורר, הרי אנו מציעים שיבקש מהה: רוקח ופנקס לספל בסכסוך זה. אולם לא זכינו לקבל סבנו כל תשובה.

ביעתו, שלחנו גם לחברי ועדת החינוך את כל החומר הנוגע ל"ועדת החקירה" של הסדור למוטיקה ות ובתנו בכתב לכל השאלות.

עלי לציין, כי חברי מחדים בסועצה המוסיקלית הם חברי אגודת העתונאים, וכאשר החל הסכסוך, היתה הסגב בטה אפשר להרע לספעל זה שלא קבל עלינו את פקודת אגודת העתונאים. בפגישתנו עם מר שזר ביום 23 ביולי 1950, הודיע לנו, כי אין כל קשר בין הבורר בוועדה המיוחדת להקצבה הענתית. זה קרה לפני הצגה הבכורה של "פאוסט". היה עלינו להשקיע כספים רבים בהצגה זו ושאנו אותו ברורות איך לכוון דרכנו. לכן הוא חזר והדגיש שאנו נקבל את התקציב הסגיע לנו לשנת 1950 גם אם לא נקבל את מסקנות הסועצה המוסיקלית. הוא אמר לי בפירוט, כי יכול אני ללכת, וללוות כספים ובמסך ימים ספורים יועבר לנו התקציב. את תוכן השיחה איירנו בסכתב רשמי למר החינוך והתרבות ביום 26 ביולי 1950. כאשר העניינים נסחבו והתקציב לא הועבר לנו התועטתי על כך בפני מר שזר והוא הודיענו בסכתב פרטי שלא נתרעם עליו, וכי ברצונו לבוא בדברים עם הה' אברך ופלג. לבסוף לאחר לחיות בלתי פוסקות הגענו לידי כך שהתקיימה שיחה סופית אתו בנוכחות מר אברך, ביום 10 בספטמבר 1950, ימים מספר לפני מר שזר עזב את מלדנו. בינתיים קיבלנו מסקנות הסועצה המוסיקלית - לפיהן

בס/מי

סר מבן-זהר:

יש לסנות ועד ספקח לל 5 אנשים; מלווה יהיו נציגי הממשלה ושניים - האופרה הישראלית. היושב-ראש צריך להיות סר פלג, אשרנו לסר שזר, כי לא מגיע יחס כזה לאופרה ולא ידוע לנו, כי הוטל לבדוק מיזה יהיה מוסד אמנותי אחר כיום שעיו זאת לגבי האופרה הישראלית. הבאנו את סקצות המועצה הסטטיקלית בדבר העברת כל הסטוכיות לממשלה לפני השר, והוא אמר שהוא איננו יודע עליהן וכי הוא איננו מקבל את הסקצות שבהן נאמר, כי הפיקוח על האופרה יהיה כזה שלמועצה הסטטיקלית יהיו לזיה נציגים ולאופרה הישראלית - שניים. השר אמר, כי סקצות אלה יילחו בלי ידיעתו ובסקופן הוא מציע לנו לקיים ועדה אמנותית מייצגת ליד המפעל בה יהיו שני נציגים מהאופרה ושניים - מהממשלה. הוא גם קרא בשמות, הוא הציע כי מהאופרה יהיו הנציגים: הגב' דה-פיליפ וסר גולדינקין, וכמד הממשלה יהיו פרופ' קסטנברג ופריכט ברוד. אמרנו לו כי איננו רואים כל סיבה להתנגד לכך, להיפך, א. ביכולת הוועדה לייצג לנו דברים כה טובים במסגרת המצוטצת שלנו - נסח לכך, ובעיקר גם הממשלה תעמיד אמצעים מטרייטים למפעל זה. אנו עוד הרחקנו לכת ואמרנו שאנו מוכנים גם לקבל להנהלת האופרה את באי כוח הממשלה שיתלבטו יחד עמנו, לא רק לגבי הרפרטואר, אלא כיצד יש להציג את הסכומים הדרושים לשם הצגות האופרה וקיומה. השר אמר, כי אין בדעתו לילוח "קוטיסר" ואין הוא רוצה בכך, הבלבל נדאג, הדברים ילכו ויטולדו והכסף המגיע לנו לשנת 1950 יועבר לנו תוך ימים מספר. את תוכן השיחה הזו העברנו במכתב רשמי למנהל הסדור הסטטיקלי ביום 7 בנובמבר 1950 והעתקים לסר שזר שבינתים כבר עזב, וכן לסר החדש, סר רפז ז"ל, בו אנו מייצגים בוועדה המייצגת יהיו נציגי הממשלה ונציגי האופרה הישראלית, או שבהנהלת האופרה ישתתף נציג הממשלה, (כסובן פועמד פוטכא אתנו). בינתיים לא העבירו לנו פרוטה, וביום 18 בדצמבר 1950 קיבלנו מכתב מאת מנהל סדור הסטטיקה כי המועצה הסטטיקלית אינה מקבלת הצעות של האופרה ומאחר שאנו מוכנים לקבל את אשר מציעה המועצה הסטטיקלית הם מפליצים בפני השר לסגול מאתנו כל תמיכה כספית ופאטרנלית. הם עמדו על דרישתם, כי יש לקיים את הוועד המפקח בו יהיו שלושה נציגי הממשלה ושני נציגי האופרה; אולטימטום זה נשלח לאופרה ערב הצגת "פאוסט" - נילוח גם לפרטור לכל העתונות. - אשר נצאו להם טובה נוחה - מאחר שהממשלה שללה התמיכה מהאופרה להכריז בכל העתונות, כי הוטל חרם על האופרה (כל החומר הזה עשור אתנו). אגב, בשיחה עם סר שזר אמר לנו, כי כל הרכב המועצה הסטטיקלית הוא מקרי וכי רק עכשיו יש בדעתו להרכיב המועצה שתוך האנשים הבקיאיים בחיי האמנות והתרבות בארץ, וכי יבר העדרם של נציגים הבקיאיים בענייני אמורה בתוך המועצה כסו: "גב" דה-פיליפ וסר גולדינקין - יתוקן בעתיד.

בינתיים, כפי שסיפפתי לכם, עזב סר שזר את סדרנו וסר רפז ז"ל בתכנה כשר. את ההודעה מהמועצה הסטטיקלית קיבלנו ערב הצגת הבכורה של "פאוסט" ביום 18 בדצמבר 1950. התרעמנו בפני סר רפז על הפרטוכים שטעה הסדור למסטיקה בעתונות, כי גם אם נשללת התמיכה, כיצד אפשר להרוס את המפעל בצורה כזאת, ובעיקר מאחר שידוע לו כי לעתונים ישנה נגמה מסופיסת. על כך הודיע סר רפז ז"ל במשרדו, כי אין לפרטט דבר בענייני האופרה בלי ידיעתו. בינתיים הנזק כבר נגרם, והרי זו היתה כוונת המועצה הסטטיקלית. אולם גם על זה עברנו בהבלגה. פנינו לסר רפז ז"ל בעניין התקציב שהובטח לנו וטרם שולם. קיבלנו סכום תשובה, בה הוא מבקש, כי ניתן לו שהות לה ללמוד הדברים שסווג שהובטח עוד סר נכנס לעבודה.

בהתחלת שנת 1951 נפגשנו עם סר רפז ז"ל והתרעמנו שבינתיים לא מעבירים לנו את ההקצבה הסמלית שהובטחה לנו. מאחר שהסברנו לסר רפז ז"ל את כל פריית המטא-וטתן עם סר שזר, הוא עמד על כך כי למסרד החינוך והתרבות יהיו מלווה נציגים בוועדה מייצגת זו. אמרנו לו, כי אנו נסמך מאד גם הממשלה ומסרד החינוך והתרבות יקחו את האופרה כולה לידם. הגב' דה-פיליפ שבאה לארץ ובנתה המפעל, היא היחידה המתאצאת בענייני אופרה, יכולה לעזור את הארץ ולחזור לתנאים טובים יותר מאשר כאן. היא באה הנה על מנת לבנות את המפעל, וידוע לכולם, כי היא החזירה את סר גולדינקין לאופרה לאחר שבשנים האחרונות לא היה פעיל כלל בשטח זה. בהנהלת האופרה נמצאים: הגב' אדיס דה-פיליפ, סרדכי גולדינקין, ס. סרקוס - מנהל בנק השרון, ד"ר כצנלסון ואנוכי, אמרנו שאנו מוכנים כי הממשלה תיקח הנהלת העניינים לידה ותחלט כל ההחייבויות. אולם איננו יכולים לקבל הצעות שאנו רואים בהן נזק למפעל. התרעמנו קשות על הנזק שנגרם באי-חלול ההקצבה שאין לה קשר לתנאים שחבט סר רפז ז"ל. אולם לאערנו העניינים נסחבנו עד שבילצם אחד נקראתי לסר רפז ז"ל והוא הודיענו, כי הוא פוכן לקבל את אשר טובט עם סר שזר - (יש

כר אבן-זהר:

לנו על כך תעודות רישיות) - אלא יעלינו להביא זאת בכתב. פנינו לכר יזר והוא אמר לי, כי לאחר יהודי יוחח כבר עם כר רמזול אין צורך בכתב. לאור הצרכים שלנו ביקשתי שר יזר בזמן שהיה בתפקידו טכום ל 10,000 ל י, והוא אמר לנו כי אנו נקבל הקצבה מוגדלת הרבה יותר מאשר ב-1949, כי לא יתכן להשטיר את המפעל בכוב כזו. בינתיים על ספך הודעת אשר יזר הלווייתי כספים והגיע זמן הפרעון ולא ידענו כימי נקיים את ההתחייבויות שלנו. מאחר שהדברים לא זזו כתב שר יזר לר רמזול ל סכתה סגור - היה זה 3 ימים לפני תום שנת התקציב 1950 - לא גזע את אמר בכתב זה. אך כר רמזול לח לי העתק הכתב בצירוף פתק (תעודות בריות) - כי הכתב אמנם טוב - אבל הוא מתנגד לוועדה של פריסט וכו' עד כהר - כלומר סוף מרס 1950 - לא נקבל הטכנת המופרה לתנאים שלו - לא ייטול התקציב. בינתיים בגדה ינת התקציב 1950 ואנו לא קיבלנו הטביע לנו למרות האבטחות. לידיעתכם בדרך כלל זמן קיומה של המופרה היא קיבלה מהמסלול עזרה כספית בסך 7500 לירות.

סרירות רבה נצטברה במפעל זה, וזאת לאור ההשקעו מאמצים רבים לבניית מפעל זה ליהיה לתועלת לכל, האם היה צורך לגרום לנו נזק כה רב מתוך נגיה לסגור את המפעל. אמנם המפעל בנוי בצורה כזו שכל רגע הוא יכול היסגר; אולם מוטלת עלינו אחריות איבורית, ולא יתכן שנהיה בודדים ולא נקבל את התמיכה כידוע לכם, כעבור זמן קצר קרה את כר רמזול האטון. הוא שלח לנו הצעות בכתב ועמד על כך שיהיו שלושה נציגים מטעם משרד החינוך וניים - מהמופרה. תסקידה של ועדת פיקוח זו יהיה בירור העניינים הנוגעי לצד האמנותי; ולפני נציגי המופרה תהיה זכות ערעור בפני השר. לאחר פטירתו של כר רמזול פניתי למר ירת סמלא מקום שר החינוך והתרבות וביקשתי ממנו שהוא יכנס לעובי הקורה כדי לבדוק את המצב לאפתו ויזמין לשיחה את הנהלת המופרה. לצערי, קיבלה המופרה תשובה סמר ירת לכתבי מיום 4 ביולי - רק ב-9 בספטמבר 1951 כלומר רק ימים מספר לפני באמו לעצרת או"ם. הוא הסתפק בזה שקיבל אינפורמציה על זמין המופה רק לפני ארבעה שבועות במשרד החינוך והתרבות והם המוניים: פלג ואברך אשר להם יונה מניה ברורה כיאד להרע למפעל וכיצד לסגור את המופרה. כר אברך היה המפקיד הכללי במשרד זה צריך היה להסדיר את העניינים בצורה אחרת. במסך כל הזמן אנו גם לא זכינו להענות על ידו למינו שהיה בקשה להסליף בפני המפקח למטבע זר ולו גם הקטנה ביותר על סך של 20 דולר לקניית בעליים לעובדי הבלט, או חשמל, או הזכנת אמנם מחוץ-לארץ. בתשובה למכתבו של ירת לחתי לו את כל המסמכים ובין השאר סכתבו הטייסי של כר יזר אלי בו הוא ביע את צערו על כי העניינים כה נסחבים, ואין כלל לדבר על ביטול התקציב. כידוע לכם לאחר פטירתו של רמזול המנוח באו הבחירות לכנסת השניה ונבחר שר חדש.

המצב כיום הוא כי לא שולחה לנו ההקצבה לסנת 1950/51 ובתקציב של סנת 1951/52 - כלל לא כללו אותנו, איננו מקבלים כל הקצבה למטבע זר - בתנאים אלה אנו נתונים עד היום. יש עלינו חרם על הקצבת המטבע הזר הדרוש לנו לקיומו של המפעל מאחר שמשרד החינוך והתרבות איננו מסליף עלינו בפני משרד האוצר. פניתי למר הורוביץ בקשר לכך והוא אמר כי קענין כולו נתון בידי שר החינוך והתרבות והוא הקובע בענין זה. עתה גם קול-ישראל סחרים אומנו. כידוע ישנם בשידורי "קול-ישראל" תכנית של מופרות בשפות לוסזיות, והן מצלבו שרים בשפה העברית. את בשנת 1950 היו לנו 12 שידורים ב-"קול-ישראל", הרי בשנת 1951 היו לנו רק 4 שידורים. כאשר פנינו בקשר לכך למר סוליאלי, הוברר לנו, כי מר סוליאלי היה הגורם לכך, אם כי עשה זאת שלא באופן רשמי. אנו היינו צריכים לקיים שידור עם הזמר האורח, רפאל אריה, וביום השידור הוא הודיע לנו על ביטולו מצלי לאודיע את טיבת הביטול. התערב בענין זה זכיר המעלה ובפקודה סלמעה יכולנו לקיים את השידור. כן קיימנו שידור אחד של המופרה "פאוט" וימי שידורים מקוטעים של המופרה שסון ודלילה. אם בשונה את מספר השידורים של סנת 1951 לאלה שהיו לנו בשנת 1950 אנו מוכרחים לראות בזה פגיעה במפעל היוצר בארץ בשפה העברית. הן לזכרם יש סיפוק מסויים שמועמים אותם לא רק במל-אביב אלא גם בגליל, בנגב ובעמק-הירדן. התחלום עבור שידורים אלה הוא ספלי, אך עצם הדבר מסובעים מאתנו שידורים אלה - ראינו בזה פגיעה קשה. אמנם ידועה לנו הסיבה, כי הגורם לכך היה כר פלג, אשר תבע ממר סוליאלי בשם הטוענה המוסיקלית לא לקיים שידורי המופרה הישראלית. בסך חודשים תבענו פגישה ותשובה ממר סוליאלי - ולא נענינו. מרם נפגסנו עם מר פרלמן היודע מהו מפעל אמנותי גדול העולה במספר מיתתפיו על כל אלה המשתתפים במיאטרות אמרים גם יחד, - אני רוצה לקוות כי יחסו יהיה אחר למפעל זה.

מר אבן-זהר:

עוד לפני חצי שנה ביקשנו פגישה אתכם וזהו הסגן בו אנו נתונים כיום. אנו פונים לחברי הוועדה לחינוך ותרבות בבקשה להתערב בעניינינו. ברור לי, כי זמנכם מוגבל, אך אפשר היה לשבת ימים ארוכים ולספר על כל הפרשה הזו ומה נגרם לנו במשך השנתיים האלה. אנו תובעים את התערבותכם על-סנת שיתוקן המעוות כלפינו, כי דברים אלה אינם מגיעים לנו. אנו מוכנים להופיע בפני כל זשת משנה של הוועדה לחינוך ותרבות ולהביא עובדות ומאזנים, ולהראות ולהוכיח מה עשה המפעל מאז שנפתח על-ידי אדם אחד בלבד - שבמקרה זה היא אשה שכה הצליחה בעבודתה בארץ ובכשרונה ובדצווגה הטוב הוכיחה עד היכן יכול המפעל להגיע. אך הכל רוצים להרע על-סנת שהיא לא תצליח ואלא תתקבל התמיכה. אבל אלה המסלמים עבור הכרטיס - ובדרך הטבע מחירי כרטיסי האופרה יקרים יותר - הוכיחו את ההיפך. אנו מנסים כל הזמן להרחיב המפעל, לקלוט עולים ולהעלות את שכר העובדים. בשאלת השאלה, מדוע היה צריך כה להרע דוקא למוסד זה? אנו נשמח לכל שותפות עם הממלה ובהיה מוכנים לסייע לה. אולם אם ברצווגה לקבל המפעל כולו לרשותה עליה יהיה לשלם את כל ההתחייבויות שלנו. אנו הטקענו סכומים עצומים בהכנת הצגות האופרה, אנו מציגים מסיבג הרפרטואר הבינ-לאומי.

המוסד היחיד המומך בנו זההי - קרן גורמן.

אנו זקוקים לסכומים גדולים לשם הכנת הצגה אחת בלבד ומקרן זה אנו מקבלים סכומים קטנים ורק בשנת 1951 אושר לנו סך של 10,000 ל"י - יוצא אפוא, כי אנו מקבלים לזה תמיכה שאינה מספקת אפילו עד כדי הכנת הצגה אחת בשנה. לעומת זאת מקבלת התזמורת סכומים גדולים יותר - עיני אינה צרה בהם - אך ההשקעות שלהם קטנות יותר. אולם יש לזכור, כי את הסכומים שאנו מקיימים בבנין הצגה נשארים רכוש הציבור, בין שזה לכושף של המדינה או של העירייה. בכל יום אפשר להעביר את הרכוש הזה לאיזו שהיה רשות ציבורית שתצצה לקבל זאת. התזמורת מקבלת מקרן גורמן בלבד סכום של 35,000 ל"י לשנה, מלבד הסכומים הגדולים שהיה מקבלת מארצות אחרות ומוסדות. כל הדברים האלה מעמידים אותנו בפני הבעיה, כיצד נוכל להמשיך ולהתקיים ולבנות את המפעל הגדול הזה אשר בכל ארץ הוא זקוק לתמיכות גדולות של הציבור או של הממשלה.

בקשתנו שכם להתערב בענין זה ולעזור לנו על-סנת שמשרד החינוך והתרבות ישלם את ההתחייבויותיו וקודם כל יקיים מה שהתחייב וישלם לנו את ההקצבה עבור שנת 1950/1. תהיה זו תעודת כבוד כלפי המפעל שעל ספך התחייבות זו לווה כספים רבים וישלם אותם במועדם, כן, לכל יסללו מאתנו את הזכות לקבל את ההקצבה ששנת 1951 ובקשתנו שכם להכנסת בעבי הקורה. טרם נפגשנו עם שר החינוך והתרבות, פרוט דינבורג, כי אף הוא היה צריך לארגון את המשרד. אנו רק העברנו אליו את העתקי סכתנו למסלא מקום שר החינוך והתרבות ש, שרת באידוף כל המיססככים וכן את כל העתקי המיססככים בקשר לתביעתנו למסמך על מטבע זה שאף מעם משרד החינוך והתרבות לא ענה עליהם. אנו טרם זכינו לקבל סכתנו תיזובה. בקשנו להוסיע בפני פורום ציבורי זה ולהסמייע את הדברים. אם יש לחברי הוועדה אי-אלו שאלות - נוכל להשיב עליהן. מכל מקום אנו חוזרים ובקשים שכם לעזור למפעל אסנותי זה להמשיך להתקיים.

חיו"ר מ. פרסיץ:

אני רוצה להודות למר אבן-זהר על האינפורמציה שספר לנו. אנו נעביר לו את הפרוטוקול כדי שיוכל לתקן את דבריו, אם נמלה בהן שגיאה. עתה ישללו חברי הוועדה את שאלותיהם.

א. דינלט:

עד כמה ההבינותי מדברי מר אבן-זהר מופיעה היופדה מעם ברכויע בתל-אביב ומעם במקום אחר, מהו גרעון האופרה בדרך 2-3 שנים אחרונות אלה?

מה הם המוסדות הציבוריים, מרט לקרן גורמן,

המוסכים באופרה?

ד. נצרה:

במסר לנו לילנו 206 עובדים באופרה. כאנלי
ציבור אנו יודעים, כי מתוך הצגה אחת לשבוע
או שתיים לשבוע, ותהיה זו ההצגה הטובה ביותר, כיצד אפשר להחזיק
את הוסד, ובאיזה אופן מקבלים העובדים את טלכורתם?

עד כמה להבינותי מכל ההצגה, לא סודרו
עדיין היחסים בין האופרה לבין הוועדה המוסיקלית. הייתי רוצה לדעת,
מי קובע את הפרסומים, האם זה בהתייעצות עם הוועדה המוסיקלית של
המסלה?

ו. כפרים:

אני מבינה שזהו ענין מורכב למדי, אך
עדיין לא הוברר לי על מה נבנה כל התסביך
הזה. מה בעצם היה הענין בתוכנית, כי לא היה לו הד מספיק.

היו"ר מ. פרסיץ:

מה קרה בין האופרה לבין העתונאים? כי
הוועדה לחינוך ותרבות הנדרשת לדון בענין
זה עליה לדעת את אשר היה. האם יבנו איזה יהוד קשר בין העתונאים הזה
לבין אגודת העתונאים, ובאיזה אופן מיוצגת אגודת העתונאים הוועדה
המוסיקלית אשר היא היא המסילה את ה"חפץ" על הוסד הזה, מי בא-כח
אגודת העתונאים להתתקף בוועדה המוסיקלית?

אני מבינה שהיה סיכסוך מסויים ביניכם
לבין הוועדה המוסיקלית, לפחות כך הבינותי מדברייך, מה היה הסיכסוך
ועל מה הוא פושת?

אילו הייתי צריכה לשפוט, שיפוט על רגל
אחת בהתאם לדברייך, הייתי צריכה לטעון כיצד אתם מסבירים את היחס
העויין של הוועדה המוסיקלית כל אותם האנשים שבשטח קרבת כלפי הוסד
זה, האחד הוא המוזיקר הכללי של סדר החינוך והתרבות - היה חייב עקב
תפקידו להביע יחס אהוד לנוסד הכלול במסגרת עבודתו של סדר החינוך
והתרבות, ושל סך פלג - יאך הוא לא היה יכול לתפוס עמדה עויינת,
האם לא היו כגון סיבות ארגוניות אטרקט שהספיעו וגרמו ליחס זה?

ו. אבו-זהר:

תקציב האופרה במנה האחרונה 1951 הגיע
ל-125,000 ל"י, המפעל הולך ומתרחב
מדי שנה בשנה. כאשר קבלנו את התקציב של 3000 ל"י, היה זה בשנת
1948 בזמן מלחמת השחרור, הגיע תקציב האופרה לסך של -28,000 ל"י
מלבד בנין הצגות. בשנת 1949 - -64,000 ל"י מלבד בנין הצגות, הגרעון
היה אז 3000 ל"י. בשנת 1950 גדל תקציב האופרה ובשנת 1951 הגיע
הגרעון ל-30,000 ל"י. דרושים אמצעים גדולים לבנין הצגות - זה
עולה אלפי לירות. בבנין 12 הצגות השקענו סך של -70,000 ל"י. הגרעון
הוא על חשבון הבניה.

מלבד הקרן האמריקאית תומכים באופרה
מוסדות ציבור לונדי, כגון: מוסדות ההסתדרות, הסוכנות היהודית כשתתפת
בסך של 1000 ל"י לשנה. כן שותפים בתמיכות אלה גם בתי-החרושת
שונים. מעיריית תל-אביב אנו מקבלים 600 ל"י לשנה, יש תקוה שהעירייה
תגדיל את תקציבה. עיריית רמת-גן - בסך של 200 ל"י, עיריית חיפה -
200 ל"י, עיריית נתניה חולון ועוד. לצערנו עיריית ירושלים לא נתנה דבר.

אשר למילה כיצד אנו מקיימים את 205
העובדים לאחר שאנו מציגים רק פעמיים בשבוע - זוהי המילה שיצו
שומלים את עזנו. האופרה אינה קואופרטיב ולא קיימת מצלנו שיטת
מסכורת. האנשים שפרים ועובדים מקבלים את החלום, ובצורה
כזו מתאפשר קיום המפעל. יש לנו תזמורת בת 50 איש, מקהלה בת 60 איש,
בלט המורכב מ-30 איש ועוד. כל אחד מקבל תשלום לפי הצגה, כלומר לפי
8 הצגות בחודש. איש בלט מקבל כ-50 - 40 ל"י תמורת 8 ערביים בחודש,
איש התזמורת - 40 ל"י, איש מקהלה - 24 ל"י וכו' וזה נותן לנו
אפשרות קיום. מלבד זה הם עוסקים בעבודות שונות אחרות. אשר לסוליסטים

ט. חבן-זהר:

הראשיים - הבטחנו להם סידור מתאים על-מנת שהאמן יהיה צמוד לנוסד ולא יצטרך לדאוג לקיומו. על כל הסוליסטים ללמוד את תפקידיהם, כן על התזמורת, הבלט והמקהלה להתאמן - כל זה על חשבון הפעל. אף אחד אינו מסוגל לפעל בעד התפקידים שהוא לומד - בהדרגת מורים וקורפסיטורים שלנו. הסוליסטים מקבלים מ-150 - 80 ל"י לחודש ולפעמים גם יותר, זה תלוי בתפקיד וזה מאפשר את קיומם. כמובן, אילו היינו יכולים להגדיל את מספר ההצגות, מאחר שיש לנו רפרטואר, ואילו היה לנו אולם מתאים מסלנו - הרי היינו יכולים להעלות מספר ההצגות שאנו רוצים בהן, וזה היה מקל בהרבה את המצב.

איד ל אלה, כיצד נקבע הרפרטואר - ליד האופרה יזנה ועדה מסקית-אדמיניסטרטיבית ויזנה ועדה אמנותית. אנו מעלים על הכתה את אשר מעלים על בנות בין-לאומיות והולכים באותה הדרך שהולכות האופרות "סטרופוליס" ו"לה-סקלה" - כי אנו חושבים שיש להעלות בארץ את מיטב הרפרטואר, ובעיקר מאחר שאנשים יהודים רבים מופיעים על במות זרות, יהיה רצוי, כי בזמן שירצו לבוא ארצה יהיה להם לאן לפנות, כשם שעשינו את הדבר לגבי רפאל אדיה. הוועדה האמנותית מודרכת מהגב' דה-פיליפ ופר גוליצקיין - הם הסופחים הגדולים ביותר בארץ וזאת לאור הנסיון הרב שיש להם. הם יודעים את אשר אפשר לבנות לאור המציאות הכספית. אנו מעלים את האופרות הטובות ביותר, ואיננו הולכים באותה הדרך שהולכים חלק מהתיאטרות ומעלים הצגות שכעבור מספר שבועות הן יורדות מהבמה. בזמנו, כאשר רצו להכניס את סר ככס ברוד לוועדה האמנותית הסייעצת שלנו - היינו מסכימים. אולם עתה מאחר שהוא יושב בקביעות בוועדה האמנותית הסייעצת של "הבימה" ואנו רואים את עצותיו ואת אשר הם מעלים על הכתה - לא היינו מסכימים כיום לשבת איתו בסוג ועדה, כי אין כל הסוואה לרפרטואר שאנו מעלים.

אשר לאותו עתונאי - הטקרה קרה בהתחלת דצמבר 1949. העתונאי הוא פנחה רבינא הנהל את הסדור הכוסיקלי בעתון "דבר". לצערנו, הנוהג בארץ הוא כזה, כי בכל כוסד אמנותי צריכים להיות "נותני עצות" סמוגו - אני אומר זאת לאחר הנסיון שלי בשטח הציבורי. אולם אינני חושב שבכל כוסד ציבורי-אמנותי-תרבותי שלא יהיו בו "נותני עצות", ואם הם אינם נמצאים בתוכו - לדעתם, הכוסד אינו טוב ואיננו מתאים לצרכים התרבותיים. אבל עובדה היא שהפעל נפתח וקיבל את אהדת הציבור כראוי מבלי לקבל את עזרתו של סר רבינא. יינו בידי הכתב שכתב סר רסז ז"ל עם פתיחת הפעל. בין השאר הוא כותב, כי הוא שמח במסחתו על שחזר סר גוליצקיין לעבודה, וזאת הודות לגב' דה-פיליפ שהזירה אותו לאופרה. הוא כיום כבן 80 ובכוחות צעירים מחודשים הוא חזר לעבודה. - היה זה עם העלאת האופרה "תאטיס". לא היינו שטים לכך אם היה סר רבינא תוקף את האופרה מבחינה זו, שהיה אומר כי אמן זה או אחר אינם מתאימים. אך הוא הסליף את הפעל רק מנקודה זו שהנהלת הכוסד אינה טובה. (וההסג היחידי זה אולם "הבימה"). עלי לציין, כי אין עוד כוסד בארץ, כוסד אמנותי כה גדול ומסועף שכה קשה לנהלו, כיום שהוא מורכב מ-4 - 6 גופים שאף הם מורכבים מאד. היתכן דבר כזה שהוא יצא בלי הרף בהסמכות כאלה? הוא התחיל להתקייף את הגב' דה-פיליפ ואמר, כי מאז בואה לארץ ירדה האופרה פלאים, ולדעת כל הציבור הרחב בארץ עלתה האופרה. תבענו בידור פוערכת העתון "דבר" ורצינו לברר את האמת שבדבר - היה זה בסוף שנת 1949. אנו הופענו לנירוד, אבל סר רבינא לא הופיע. על-ידי התקפותיו הוא הכניס מרידות רבה לאנסטבל כולו, כי זה היה ללא סיבה מוצדקת. לפני הצגת האופרה "סוסקה" - כידוע לכם אין לנו אולם מתאים לחזרות, והיינו צריכים לשלם עבור ערב של חזרה מאות לירות מה שאין באפשרותנו - החלטנו להזמין את המבקרים הכוסיקליים לכמה הצגות, לדאוגנה לשניה ולסליסית. להצגת הבכורה, הוזמנו העורכים וחלק מהמבקרים הכוסיקליים. חלק אחר מהמבקרים לא הוזמן, התכוונו להזמין להצגות אחרות. קבלנו סכתב אולטימטיבי מאגודת העתונאים בקשר לכך. הודענו להם, כי מסמכותה של האופרה בלבד להחליט אם להזמין בכלל וסתי להזמין ואין אנו מקבלים הודעות אולטימטיביות. מאחר שלא הפצאנו להם את כרטיסי

ש. אבן-זהר:

ההזמנה הדרושים, הם קנו עשרה כרטיסים וגאו נסרוכז בכרטיסים קנויים.
 כיניהם היה סר רבינא אשר במשך 5-6 חדשים לא בא לאופרה; בהודע בערב
 ההצגה על הבמה לאנשי האנסמבל כי-סר רבינא העיז לבוא שוב לאופרה היה ברור
 שהם יתפרצו לאולם כאשר יכנס סר רבינא. אילו חלילה הוא היה נכנס לאולם,
 לא הייתי אחראי למעשיהם. כאחראי למוסד, השתדלתי למנוע שערוריה זו כי
 ידעתי מה עלולות להיות התוצאות. האחראי לדלת הכניסה לחש בטקט למר רבינא
 על האוון לכל יכנס הערב לאולם. הוא הודיע לו כי אם יש ברצונו, הוא יכול
 להביא את הענין בפני בירור מעמטי. אולם הערב ישנה סבה המצדיקה אי כניסתו.
 לאחר שחלק מהמבקרים כבר נכנסו מבלי שמי שהוא הפריע להם, קרא להם סר
 רבינא, והם עזבו כולם את האולם והלכו למסקח המסטרה אשר שלח שוטרים
 שיכניסו אותו בכוח. כאשר סרבנו לתביעה זו התערב לפי דרישתם שר המסטרה,
 והוא אמר שאין להכניס לאולם וים איש בכוח. אמנם היה זה אולי לא יפה
 אולם היתה סיבה מצדיקה לכולה היתה לפרוץ שערוריה. הוא יכול היה
 לעשות את הדבר האלמנטרי ביותר ולתבוע אותנו למספט מסלתי או ציבורי כמו
 שהצענו, שבו ישתתפו סר פרינצק, פנקס וקוקח. כידוע לכם מכאן התחילו
 ההתקפות בעתונות. לידעתכם - מקרים דומים קורים בכל העולם - גם
 באנגליה ובארצות הברית היו מקרים כאלה ואין זה דבר בלתי רגיל.

לשאלה מה הקשר בין המועצה המוסיקלית ובין
 אגודת העתונאים - הוא כי סר רבינא וד"ר פיטר גרדנביץ שניהם חברים
 באגודת העתונאים והם חברים במועצה זו, והם צד ברור בענין זה - אינני
 צריך להוסיף שום דבר על כך.

לשאלה מה ענינם של האדוונים פלג ואכרך? -

סר אכרך, המזכיר הכללי של סניף החינוך היה צריך למסור את האינפורמציה
 המתאימה לכל סר שבא - בצורה אובייקטיבית. הוא ידע על התחייבותו של סר
 סזר לאופרה. עליו היה להפליץ על כל אותן הבקשות למטבע זר וחלק מהן היה
 רק על סך של 20 דולאר בלבד; מעולם לא זכיתי לקבל סמנו תשובה או אישור
 למסקח על המטבע זר. הוא ידע שגורמים לנו קושיים ולא נקף מצבע לעזור
 לנו - טלבד פניה אישית אחת לאחר תקופה ארוכה. גם סר מאכט ממסרד האוצר
 פנה אליי בכתב ואף הוא לא זכה לקבל תשובה. כאשר היה בא סר וודס היה צריך
 הוא להעמידו על מצב הדברים לאשיתו. הוא ידע את האמת אולם הוא עמד לצדו
 של פלג. סר פלג הוא המעונין בתפקיד זה, הוא חשב כי בכוח הזרוע תהיה
 לו הסמכות הממשלתית לשלוט על האופרה. בידי סניף החינוך והתרבות ישנה
 תמיד היכולת להעביר את האופירה למסעלה. אינני יודע את המצב במוסדות
 אחרים. אולם אילו היה בא סר פלג, עקב תפקידו כמנהל סניף המוסיקה, ורואה
 כיצד מתקיימת האופירה, וכיצד היא מתלבטת קולטת עליה ובאיזה אמצעים
 היא בונה הצגות - היה זה באמת בהתאם לתפקידו. אולם הוא התחיל שהצד
 האחר ואמר, כי אם הוא היה עומד בראש מפעל האופירה היה מוסד זה מתנהל אחרת
 ובצורה טובה יותר, אינני יודע על סניף-מה הוא אמר זאת, האם סר פלג
 הוכיח את כשרונו בהנהלת האופירה? האם הוא יודע יותר מטר גולדינקין או
 סגברת דה פיליפ? הייתי מאוד רוצה שסר פלג יוזמן ויכחיש את הדברים או
 יענה עליהם. מכל מקום זוהי היסטוריה ארוכה. לא היה זה במסכותו של
 סר פלג לשלוט לנו אולטימטום כזה בו הוא שולל את התמיכה הכספית והמוסרית
 בו בזמן שהסר עצמו לא הסכים להחלטתם. הן הנהלת האופירה עצמה הגיעה
 שהממשלה תשלח את בא -כוחה להנהלה זו, או שהממשלה תקבל האופירה לרשותה,
 לסם מה היה צריך לפרסם אולטימטום זה בעתונות? - הכוונה היתה ברורה.
 אולם דעת הקהל הישראלית היתה יונה - הציבור הרחב אמנם קרא את דברי
 ההטענה נגד האופירה, אך היתה לו גישה אחרת והוא נשאר ידיד נאמן למפעל
 האופירה. אילו היה סר פלג אובייקטיבי יותר, והיה עוזר לטר, כי הטר
 עצמו אמר שהוא איננו מבין במוסיקה, היה עוזר גם לנו כראש סניף המוסיקה,
 היה הדבר טוב יותר גם עבור הממשלה עצמה - כי אם לא תהיה כלל אופירה
 במדינה הרי הממשלה תצטרך לבנותה מחדש ואז יעלה הדבר במאות אלפי לירות.
 לצערנו מצבנו אף הוא קשה מאוד שבסניף החינוך התרבות התחלפו כל העת הסררים.
 טרם נפגשו עם הטר החדש סר פלג דינבורג.

סב/אט

ס. אבן-זוהר:

אנו מוכנים להופיע בפני כל אינסטנציה ולהוכיח בעובדות ובתעודות, כי סגמנטנו היחידה היא להחזיק את הסוסר ולפתחו. אם המססלה תרצה לקבלו לידיה - נסססס סאוד. אך נאס לא תעסה זאח, יהיה עליה לעזור לנו לקיים את הסוסר הגדול הזה, כחן שהיא עוזרת לכל טפעלי התרבות והאטנות בסדינה.

עתה תביעתנו היא: תסלום הפגיע לנו בעד סנת 1950, סידור התקציב של סנת 1951, איסור כל בקסותינו אצל הספקח על הסטבע הזר שלא יהיו לנו עיכובים בהזנסת החוטרים והאטבים הדרוסיים לנו.

אני כודה לך על דבריך. לאחר שהוועדה תחליף דעות נודיע לך על החלטתנו.

הינר ש. פרסיץ:

שב/רב

היו"ר ש. פרסיץ: . לדעתך, לאחר שנעביר את תרומתו לקול הזה
למשרד החינוך והתרבות ונקבל מהם את
תשובתם על כך נקבע את עמדתנו לענין זה.

ה ח ל ט ה

לקבל את הצעת יושב-ראש הוועדה.

ג. שאילתות ותשובות:

פרופ' ריגר:

חבר הכנסת הכרמלי הציע שמשרד החינוך
והתרבות יפנה למערכות העתונים ויבקש
אותם לכל יעסיקו ילדים; אנו חושבים שזוהי פעולה בעלת ערך מפוקפק
מאוד, ובשתדלנות לא נשיג דבר. עתה הולך ונשלם חוק העסקת ילדים ונוער
- והוא יהיה המוצא.

חברת הכנסת רזיאל נאור שאלה אם משרד
החינוך והתרבות יכול היה להתערב ולשחרר את הילדים שנעצרו. אנו חושבים
שאין זה מתפקידו של משרד החינוך והתרבות להתערב במקרה כזה. אנו
יכולים לראות אם ישנן סיבות מקלות במקרה מסויים. אבל במקרה זה לא
מצאנו שהנהלת החינוך צריכה להתערב. השאילתה של חברת הכנסת רזיאל-
נאור עוררה שאילתות נוספות.

נשאלה כאן הסאלה אם אין לחוקק חוק
נגד שיתוף ילדים בהפגנות, זו היתה השאילתה של חברת הכנסת כפרי.
לדעתנו, חוק "אד-הוק" לא יעזור, ולא היה גם נסיון כה מעורר בקשר
לחוק מסוג זה ביחס לבשת-חינוך עוררים. על כן לא רצוי לחוקק חוקים
כאלה. חוק כזה בא בחשבון כחלק מחוקת ילדים ונוער. שעתה מכינה ~~האם~~ ועדה
סייעצת שעל-יד טר המשפטים, והגב' סטנר מרכזת אותה. חוקה זו מורכבת
מכמה חוקים.

חבר הכנסת רימלט שאל בקשר לאותם
המקומות בהם חושב משרד החינוך והתרבות להקים את בתי-המדרש למורים
בלנה הבאה, עלי לציין, כי כל הענין נמצא עדיין בשלב ראשון. אני
יכול רק להזכיר את המקומות שעלו בדעתנו, ובעיקר בדעתו של השר. הכוונה
היא לפזר את בתי-המדרש במקומות שונים ולתת הזדמנות לגליל ולנגב לנצל
בתי-מדרש אלה. כן היתה בכוונתנו להקים בתי-מדרש מסני זרמים, מהזרם
הדתי ומגמה אחת סוציאליסטית מסוג שחשבנו שהמגמות תהיינה מסוגיות. בתי-
המדרש יהיו כאן בירושלים יהיו מרוכזים ליד האוניברסיטה, לכן לא יהיו
בהם זרמים, אלא רק בבתי-המדרש הדוגמאיים הקרובים לפוסד הזה. אך כפי
שאמרתי אנו עדיין נמצאים בשלב דינונים. כן חשבנו להקים בתי-מדרש
בצפת ובבית-הירח, מסוג שבמקומות אלה ישנם בנינים. אם כי בצפת הבנין
אינו שלנו. בבית-הירח ישנם בנינים, אולם איננו יודע אם המטא ומתן
שלנו עם "אהלי" יביא לידי תוצאות חיוביות. בסביבה זו ישנו גם
בית-ספר חקלאי, וכן תחנת נסיונות - דברים אלה יש בהם כדי לעזור לנו
להכשרת המורים. אם לא יעלה הדבר בידינו להקים בית מדרש בבית הירח,
אנו חושבים להקים בטבריה. בעסק, עלו הצעות להקים בית-מדרש כזה
בכפר הילדים, מכיוון שם ישנם בנינים. הם אמנם נמצאים עדיין בידי
הצבא, אך כפי הנראה כנויים הוא בגדר האפשר. כן חשבנו על בניגור או
נהלל, נהריה, נתניה או חדרה, וזאת מתוך הנחה שכל אחד מסני המקומות
האלה יסכימו לקחת על עצמם את הוצאות הבניה. כן חשבנו על רחובות
או כפר-טבא. בכפר-טבא הכוונה להקים בית-מדרש כזה בבית-ברל מכיוון
שם ישנם בנינים מתאימים. כן חשבנו על יבנה, מסוג שמקום זה יכול
לסמט את זרם המזרחי, כן חשבנו על באר-טבע - אלה הן ההצעות.

א. רימלט:

האם תהיה לנו ההזדמנות להחליף דעות
טרם שהמשרד יגש לביצוע שלב ראשון זה?

טב/רב

פרופ' ריגר:

היה כדאי סדר החינוך והתרבות ירצה
על תוכניתו.

י. סמילנסקי:

כמה תלמידים זקיף כל סמינר.

פרופ' ריגר:

אנו מכינים תוכנית לכתה סכינה וכתות
מעל לחינוך התיכוני. אם אנו נבצע
את התוכנית הגדולה הזו של הקמת סמונה בתי-סדר, אנו לוקחים בחשבון
16 כתות, 8 כתות סכינות ו-8 כתות להכשרת מורים.

חבר הכנסת רימלס סאל בדבר בית-הספר
הכללי בבאר-טבע ועל המעברה הנמצאת שם, המפקח על בית-הספר הכללי
בבאר-טבע המציא לנו ידיעה, כי בית-הספר הכללי שם מונה 90 תלמידים.
והם לומדים בשלוש כתות: א', ב', ג', והוא מסוכן בשלושה חדרי לימוד
ואין צורך לבית-ספר זה בדירה נוספת. לא הגיע למפקח הכללי הממונה
על בית-הספר בבאר-טבע כל ידיעה בדבר תביעות 50 המספחות להקים בית-ספר
כללי במקום. הוטל על המפקח לבקר בבאר-טבע במסך השבוע לסם בירור
נוסף בטאלה זו.

א. רימלס:

החלק הראשון של הסאילתה הוא, כי
50 המספחות הגרות בעיר העתיקה עוברות,
או עברו כבר לעיר החדשה לבתיים שהוכנו עבורו שם. על כל פנים עליך
לעבור תוך שלושה שבועות הקרובים למקום מגורי החדש. הם פנו לפקיד
הממונה על החינוך שיאפשר לילדים האלה עד כמה שמספרם מספיק לפתוח
עבורם כתה בעיר החדשה, מטום שהמרחק הוא גדול. התשובה היתה שאם המרחק
הוא גדול ולא יוכלו ללכת לסם הם יתפורו באותם בתי-הספר הנמצאים בעיר
החדשה.

אשר לענין המעברה - היתה זו טאלה
אחרת. בקרבת העיר היתה מעברה וצריפים סוקצבים לאותם הזרמים שבקרבת
המעברה בהתאם למוסדות שלהם. אמרתי שכך הדבר פרט לזרם הכללי. הפקיד
האחראי לחינוך אמר כי במקום הגן הכללי במקום הם יפתחו גן עירוני משלהם.
יתכן ולא הסברתי את דברי כראוי. אולם מאחר ששמעתי שהמפקח עתיד לבקר
במקום, נחכה ונראה את אשר יעלה המפקח.

פרופ' ריגר:

חברת הכנסת פרסיץ טאלה מה עומד המשרד
לעשות בקשר עם חיסורי המורים ואיחוריהם
ובעיקר במוסדות הנמצאים במעברה. טאלה זו הובאה בפני כל המפקחים
הראשיים בישיבה של המהלקה לחינוך. דעתם היתה אחידה בענין הנידון
שמספר האיחורים והחיסורים הוא קטן ולא כפי שנאמר שטאלתה שהם כה
טרובים. לדעת כל המפקחים הראשיים מספר האיחורים אינו עולה על 20
וזאת עקב קטי החבורה בין מקום עבודתם של המורים לבין מקום מגוריהם.
מסרד החינוך היה רוצה לקבל חומר עובדתי בטאלה זו ולא רשמים בלבד,
אם כי גם לכל מפקח יש צורך סילי המבוססים אף הם. אולם רצוי היה
שאנו נקבל חומר עובדתי. אינני יודע אם דברי חברת הכנסת פרסיץ מכוונים
רק ל-1% מצייבור המורים או ל-10%. דבר זה טעון בדיקה מדוקדקת. טבל
מקום עד אשר אנדוק את הדבר הזה לעברו כמה שבועות, הייתי מבקש את
החברים שיודיעו לי על כל מקרה של בקורם במעברות זאת אשר מצאו שם
גם את החיוב וגם את השליטה.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני מקבלת את הצעתו של פרופ' ריגר
ואמסור לו על כל הדברים האלה.

סב/רב

היו"ר ש. פרטיץ:

אני מקווה שאישי לא יחנע סלמלא את חובתו בעניין זה. לא התפלאתי על שהמפקחים אמרו שבהתאם לידיעותיהם אין האיחורים עוברים את המספר 20 בכל מעברה, ולא ניתן להם לעמוד על המצב במעברות. אולם עלי לציין כי פרט ליוצאים טן הכלל רבים הם האיחורים ורבים הם סורים העוזבים את מקום העבודה לפני הזמן הנקוב. כמובן שדבר זה קשור בתחבורה. עתה ישנה הקלה מסויימת בעניין זה הודות לסדורים מסויימים של מסגד החינוך והתרבות ואפשר לטבוע את האיחורים ועזיבת מקום העבודה לפני הזמן. הייתי מאוד מאוד מבקשת שיוסם לב לדבריים אלה, ובעיקר בגנים. אם ילד קטן מתגלגל לאי-דיוקו של המורה ~~אפשר~~ אי-דיוק זה למכסול בכל ~~ה~~ ולכל הציבור.

פרופ' ריגר:

חברת הכנסת פרטיץ הפנתה את תשומת לבי להחלטה של הגננות שהן צריכות לעבוד עד שעה 16.00 אחרי הצהריים ועל הארגונים שבהן עובדות הגננות לסלם את השעות הנוטפות. נמטר לנו, כי אין החלטה זו מחייבת, תנאי זה הוא רשות, וכל גננת רשאית לקבל את העבודה או לא לקבל, ולא יהיה כל פתחון פה למרכז הסורים, ולא תבוא התנגדות לכך מצד מסגד החינוך. כי לסם כך יש לקבל את הסכמת הגננות.

חברת הכנסת פרטיץ אמרה, כי גם בימי החנוכה לא היתה העננת רבה מצד הגננות והסורים, פרט לסמי-סטפר. פניתי לסנהלת מחלקת גני הילדים והיא מסרה כי לפי מיטב ידיעותיה היתה הסתתפות רבה והעננות הסניחה את הדעת. היא קבלה על עצמה לאסוף חומר בעניין זה ואני מבינה, כי בעלת השאלתה תוכל לקבלו כאשר הוא יגיע אלי, מעבירו אליה.

היו"ר ש. פרטיץ:

על ההתנדבות נעמוד לאחר שיהיה בידינו החומר המתאים.

אולם עתה אנו עומדים על כך, כי מוסדות החינוך יהיו פתוחים עד שעה 16.00, שאלה זו סוכרחה למצוא את פתרונה, מסום שמתוך 125 הגננות העובדות אצלנו, רק 4 גננות נענו לבקשתנו, והאחרות אינן רוצות לעבוד אחר הצהריים. הגננות עוזבות את מקום עבודתן בשעה 13.00, ואנו צריכים לשלוח גננות אחרות להחליף אותן עד שעה 16.00. מסגד החינוך חייב לתת את לבו לעניין זה, וכן על מרכז הסורים למצוא פתרון לבעיה זו. כמובן שגם פה ישנו מומנט ההתנדבות.

פרופ' ריגר:

חברת הכנסת רזיאל נאור שאלה בקשר הקצבת מטבע זר לסטודנטים הלוחדים בחוץ-לארץ והעיכובים במתן הקצבה זו. העיכובים החלו בנובמבר 1951. האוצר חייב לסטודנטים סך של 250,000 דולאר. בחוץ לארץ לוסדים כ-1,500. שני שלישים מהם בערך מקבלים מידע זר. כמחצית מספר זה לוסדים בארצות הברית, החצי האחר מתחלק בין ארצות אירופה: שוויץ, אנגליה וצרפת. הסבל הגדול ביותר נגרם להם בארצות הברית מסום ששכר הלימוד הוא גבוה מאוד, בעיקר במוסדות החינוך הגבוהים הטובים שהם פרטיים. שכר-הלימוד אינו כה מכביד בסוויצריה, אנגליה וצרפת. החודש עליהם לסלם את שכר-הלימוד עבור הסמסטר השני ומסום כך נגרם להם הסבל הרב. אומנם הם יצאו על סך סכת מסגד האוצר המקציב להם 2,000 דולאר, והודות לכך הם קיבלו את היתר היציאה, וכן עזבו את מקומות עבודתם שם. שר החינוך והתרבות עומד בטבע עם שר האוצר בנידון זה, אבל אין עדיין תוצאות של מטע.

טב/רב

פרופ' ריגר:

חבר הכנסת הן שאל אם אין להפסיק את זרם הסטודנטים לחוץ-לארץ, לפי חסובנו שליט מספר הסטודנטים, נמצאים בחוץ-לארץ ושני שליט לומדים בארץ מאוניברסיטה ובתכניון. יש לציון, כי רוב הסטודנטים לומדים רפואה, הם נסעו עוד לפני שנים ועתה הם נוסעים את הלימודים. קיימת השאלה כיצד אפשר יהיה לספק את הדרישות לרופאים ויהיה צורך להסדיר ולהביא לידי סיתוף פעולה בין המוסדות בחוץ-לארץ לבין המוסדות בארץ. רב הוא מספר הנוסעים לסויצריה, מסום שסם קל יותר להסתדר מבחינה כלכלית. אך סם נמצאים המוסדות הטובים ביותר ואנו מעוניינים לשלוח את הסטודנטים דוקא למוסדות הטובים. אם נצרך את כל מספר הסטודנטים יחד, את אלה הלומדים בארץ ואת אלה הלומדים בחוץ-לארץ, גם אז קשה יהיה לסלא את התפקידים המוטלים עלינו בענייני עליה, תרבות, ססק, ובטחון. עלינו להכפיל את מספר הסטודנטים. גם אם נסוה את מספר הסטודנטים שלנו לארצות מתקדמות אחרות, אין המספר שלנו יכול לספק את הדרישות. רוב הסטודנטים בחוץ-לארץ לומדים מקצועות שאי-אפשר ללמוד אותם בארץ. אם זה בסדה הסכניקה, הרפואה, הרוח והחקרה. האוצר מוציא 1.500.000 דולאר על כל הסטודנטים הלומדים בחוץ-לארץ. לז יכולתי להסיג ידיעות מוסמכות מסדר האוצר אם סכום זה כולל רק את הסטודנטים או גם את הנוסעים להסתלם, ובעיקר אלה הנוסעים מטעם מסדר הבטחון. מלבד זה מקציב האוצר עוד 60.000 ל"י ו-120,000 פרנקים שווייצריים לסנה. בארצות הברית מסייב האוצר 1.000.000 דולאר. כן על האוצר לסלם גם באירופה בדולארים פרט לסויצריה זאנגליה.

ח. בוגר:

כידוע קשה להסיג דינוויזים וקשה לחסוב כי בזמן הקרוב יותר אפשר יהיה לתקן את המצב. אולם איננו יכולים להטאיר את הסטודנטים מבלי להסדיר להם גיזו שהיא הקצבה זמנית לחצי סנה. המוסדות הסקומיים שלנו אף הם יכולים לתת הלואה בצורה סטויימת. הן בכל המקורות האלה יש לנו צירוויות, ישנם מסרדים שונים של הסוכנות היהודית ושל קרן הקיימת לישראל. אני פונה למסדר החינוך והתרבות שהם יקחו יזמה לידם וימצאו הסדר מתאים אך באופן הטלגרפי, כי טצב הסטודנטים הוא בכל דע. אם אנו נעשה איזה שהם צעדים - יקל הדבר על מצב רוחם.

א. ריטלט:

ברור כי אין להטאיר את הבחורים הללו מבלי לעזור להם. אני מניח שאיננו תומכים בנוסעים ללמוד בגרמניה. אולם סמעתי כי ישנם מספר לא גדול של סטודנטים הלומדים באוסטריה ובויינה, האם מסדר החינוך יודע עליהם?

י. סמילנסקי:

אג" מציע להעלות בעיה זו כהצעה לסדר היום של הוועדה, מסום שלחברי הוועדה יש מה להגיד בעניין זה. וליודאי נגיע למסקנות סטויימות.

י. ח. ל. ט. ה.

להיחזק את העית הסטודנטים הלומדים בחוץ למדך מסדר יוסה של הוועדה לחינוך ותרבות.

א. ריטלט:

מאחר שאיננו יכולים להתקדם ולמצות את כל סדר-היום של הוועדה יש לקיים, לדעתי, סתי ישיבות לשבוע, אחת ביום ג' בשעה 11:00 ואחת ביום ד' בשעה 8:00.

ה ח ל ט ה

לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת רימלס ולקיים
סת-י-ל-יירות במבצע של הוועדה לחינוך ותרבות.

פרופ' ריגר: בנקטו הצעדים שעליהם דיבר חבר הכנסת
בוגר באנגליה ובצרפת, ועל-ידי כך הוקל
הטעם. אולם אנו טועם משרד החינוך לא נוכל לעשות כל טרנסקציות
כספיות עם הטוכנות היהודית או עם קרן-הקיימת-לישראל, אנו יכולים
לפעול רק באמצעות משרד האוצר ואמנם עומד על כך פרופ' דינבורג.
אני מקווה כי בשבוע הבא נוכל להודיע על תוצאות טשא-ווסתן זה. ידוע
לי על ההתנגדות וההתסרטות הסוררים בקרב ההורים ועל חילול הסם
סטום שהיתה התחיבה ואיננו עומדים בה.

באוטסריה ישנם 24 מטלמטים. כל אחד
מהם מקבל 25 לי"ט לחודש על חשבון השתלמותו. סאיזה סוג הם
המטלמטים? על כך לא אוכל להשיב לכם. איננו יודעים על טטורנטים
הלוטדים בגרמניה וטקבלים איזו שהיא הקצבה.

הינ"ר ש. פרסיץ: אני מודה לפרופ' ריגר על תשובותיו.

לחום
אשר לוועדת המסנה בקשר/לניהול מוסדות
ציבוריים, היתה צריכה להתקיים ישיבה על וועדה זו שאליה יצורפו
יוטבי ראש של ועדת השליחיים הציבוריים והוועדה לחינוך ותרבות.
אך טרם קבלתי הזמנה לישיבה זו. אני רוצה למסור לכם, כי עסדתי על
כך שכל אשר יעשה בענין זה יהיה על סנת לתת לנו את הסטכות לפעול
בשטח מוסדות החינוך ולא למרחיב את היריעה עד כדי כך שלא נוכל
להגיע לסופה. אני מקווה שוועדת המסנה תתכנס ותגמור את עבודתה תוך
שבוע או שבועיים.

הלשיבה בנעלה בשעה 13.50.